



Prie baigto rekonstruoti stalo Vita Blažiūnienė, Christian Ferrer, *Chassitech* firmos inžinierius, ir vadybininkė Sabine Scheib

Lietuva ir Japonija – tolesnio bendradarbiavimo programa

Gražina GLEIZNIENĖ

Japonijos Vyriausybė, vykdydama Kultūros rėmimo programą (Japanese Cultural Grant Aid), kasmet skiria nemažai lėšų įvairių šalių kultūros, švietimo ir edukacijos projektams remti. Per dešimtmetį paramą yra gavusios didžiausios mūsų šalies kultūros ir mokslo įstaigos: Nacionalinis M. K.Čiurlionio dailės muziejus, Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Nacionalinis operos ir baleto teatras, Nacionalinis simfoninis orkestras, Vilniaus universitetas, Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Nacionalinis dailės muziejus. Japonijos paramą gavo ir Lietuvos nacionalinio muziejaus Restauravimo centras.

Lithuania and Japan – Programme for Further Co-operation
Gražina GLEIZNIENĖ

Japonijos vyriausybė 2003 m. padovanojo restauravimui ir tyrimams skirtų įrengimų už 44 220 000, 00 JPY (1 115 000,00 Lt). Greta modernių tiriamųjų prietaisų restauratoriai gavo ir du vakuuinius stalus – popieriui skirtą vakuuminį traukos stalą ir šildomąjį vakuuminį stalą tapybai. Gautieji įrengimai neabejotinai paspartino kai kuriuos konservavimo-restauravimo procesus ir žymiai praplėtė restauratorių galimybes, o atliekamus darbus pakėlė į kokybiškai naują lygmenį.

► Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, Japonija nustojo remti naujus kultūros ir mokslo projektus, tačiau paramos nenutraukė, o pradėjo vykdyti naują jos etapą, kurio tikslas – padėti paramą gavusioms institucijoms efektyviai naudoti gautus įrengimus, juos modernizuoti, remontuoti ir renovuoti.

► Molbertinės tapybos restauratoriai, išmanantys restauravimo technologijas, žino, kad tapybos tvirtinimui bei drobės pamušimui gali būti naudojami sintetiniai arba gamtinės kilmės adhezivai. Mūsųose dažniau naudojami pastarieji: savo prigimtimi jie artimesni senojoje tapyboje naudotoms medžiagoms, ne nuodingi žmonėms ir nekenkia aplinkai. Kartais, kai to reikalauja ekspozito būklė, naudojami ir sintetiniai, organiniuose tirpikliuose tirpstantys akriliniai polimerai, tačiau vandenyje tirpstantys gamtinės kilmės klijai naudojami žymiai dažniau. Be to, tiesinant drobės deformacijas, reikia ją drėkinti, o paskui tinkamu būdu išdžiovinti. Japonų padovanotas šildomasis vakuuminis stalas leido sėkmingai dirbti su sintetiniais adhezivais, tačiau jo konstrukcija buvo netinkama darbui su gamtiniais bei deformacijų tiesinimui drėkinant drobę. Todėl LNM Restauravimo centras pasinaudojo

In pursuance of the Programme for the Japanese Cultural Grant Aid, the Japanese Government has been allocating substantial funds for the support of projects of culture and education on a yearly basis. During the period of ten years the major country's culture and science institutions received the above support. In 2003, the Restoration Centre of the Lithuanian National Museum was also supported by Japan: the Japanese Government presented various pieces of restoration and research equipment for the amount of 44 220 000, 00 JPY (1 115 000,00 LTL). Besides the modern investigative equipment the renovators received two vacuum tables, i.e. the vacuum traction table for paper and the heating vacuum table for painting. The obtained devices have undoubtedly accelerated certain conservation-restoration processes, significantly widened possibilities of renovators and provided for the increase of quality of executed works. After Lithuania joined the European Union, Japan ceased supporting the new cultural and scientific projects, however, it started the new stage of support the objective of which is to help beneficiary institutions to more effectively use the obtained equipment, as well as to modernise, repair and renovate the above equipment. The Restoration Centre of the Lithuanian National Museum took part in the new Follow-up Co-operation Programme and applied for the support concerning modification of the heating vacuum painting restoration table with a view to extending the possibility for its further use.

The support granted to the Lithuanian National Museum in January 2008 amounted to of € 20.346. Relevant table modification works have already been carried out.

Restauratorės Julija Riškutė (kairėje) ir Vita Blažiūnienė bando naujojo įrenginio galimybes



galimybė dalyvauti naujojoje Tolesnio bendradarbiavimo (Follow-up) programoje ir paprašė paramos šildomajam vakuuminiam tapybos restauravimo stalui modifikuoti ir tokiu būdu praplėsti jo panaudojimo galimybes.

► 2008 m. sausį Lietuvos nacionaliniam muziejui buvo skirta 20 346 € parama ir jau atlikti reikalingi stalo modifikavimo darbai: ant šildomojo aliuminio stalviršio uždėta perforuota plokštė, sumontuota nauja oro cirkuliacijos ir ištraukimo sistema. Darbus atliko prancūzų įmonė *Chassitech Sarl*. Projekto įgyvendinimą labai apsunkino stalo dydis – 3×2 m: ypač sudėtinga buvo atvežti reikiamo dydžio perforuotas plokštes ir jų tvirtinimo profilius, tačiau galiausiai darbai buvo sėkmingai atlikti ir dabar muziejaus restauratoriai jau gali vykdyti visus tapybos tvirtinimo bei drobės tiesinimo ir pamušimo darbus, naudoti kiekvienam konkrečiam darbui tinkamiausias medžiagas.

► Su rekonstruotu įrenginiu jau išbandyti įvairūs tapybos konservavimo būdai: tapybos tvirtinimas per vaizdinę (naudojant japonišką popierių) ir per nugarinę paveikslą pusę, drobės deformacijų trumpalaikis tiesinimas šildant ir ilgalaikis saikingai drėkinant be šildymo, užlankų klįjavimas vandeniniais žuvų klįjais. Visi procesai vyksta sklandžiai, o darbą dar palengvina prancūzų padovanoti keičiamo dydžio metaliniai porėmiai. Neskaitant bandomųjų darbų, naudojant naująjį stalą per palyginti trumpą laiką buvo restauruotas Bronės Mėgėnaitės-Klimienės portretas (než. dail., XX a. I pusė, drobė, aliejus 117×80 cm, SN 836 D-62), Bažnytinio paveldo muziejaus užsakymu konservuotas paveikslas „Šv. Antanas“ (Rimšės Švč. Trejybės bažnyčia); vykdomi paruošiamieji darbai užlankų klįjavimui akrilinėmis dervomis.

► Dar ne visos modifikuoto stalo galimybės išbandytos, tačiau jau dabar galima drąsiai teigti, kad jo panaudojimo sritis žymiai prasiplėtė, taigi padidėjo ir efektyvumas. ■

R. Ulozaitės nuotraukos

Restauratorė Vita Blažiūnienė prie restauruojamo Bronės Mėgėnaitės – Klimienės portreto

